

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PROKURATOR GENERALNY

1001-1.025.107.2025

WYTYCZNE
PROKURATORA GENERALNEGO

z dnia 05 marca 2026 r.

**w sprawie czynności podejmowanych przez prokuratorów w sprawach
o przestępstwa z art. 244 Kodeksu karnego w postaci niestosowania się
do orzeczonego przez sąd zakazu prowadzenia pojazdów
oraz z art. 180a Kodeksu karnego**

Zważywszy na nagminność popełniania przestępstw określonych w art. 244 k.k. (w zakresie orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów) oraz w art. 180a k.k. (odnoszącego się do niezastosowania do decyzji właściwego organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami), cechujących się wysokim stopniem społecznej szkodliwości wynikającym z lekceważenia porządku prawnego i orzeczeń sądowych oraz decyzji uprawnionego organu, a także stwarzaniem realnego zagrożenia w ruchu lądowym, dostrzegam konieczność ukształtowania ujednoliconej praktyki prokuratorskiej w celu zapewnienia efektywnej i adekwatnej reakcji karnej, uwzględniającej stopień społecznej szkodliwości oraz wymogi prewencji ogólnej i szczególnej. Praktyka ta musi sprowadzać się do sprawnego oraz obejmującego

wszystkie okoliczności faktyczne i prawne wykonywania przez prokuratora przypisanych obowiązków, prowadząc do skutecznej reakcji karnej, która poprzez niezbędną surowość stosowanych wobec sprawców tych przestępstw kar (w tym środków karnych i kompensacyjnych oraz przepadku) powinna zapewnić poszanowanie prawa tak przez tych sprawców, jak i przez społeczeństwo jako ogół. Nie można bowiem tolerować ignorowania orzeczeń sądowych oraz decyzji organów państwa mających zapewnić bezpieczeństwo w ruchu lądowym, które to zachowania z uwagi na niekonsekwentną i stosunkową łagodną reakcję karną eskalują, czego przejawem jest rosnąca liczba spraw o przestępstwa z art. 244 k.k. i z art. 180a k.k., w tym często w zbiegu z innymi przestępstwami przeciwko bezpieczeństwu w ruchu lądowym, bynajmniej nierzadko wiążącymi się z tragicznymi skutkami dla pokrzywdzonych nimi osób.

W tym stanie rzeczy, mając na względzie konieczność podniesienia sprawności i poziomu postępowań przygotowawczych prowadzonych w sprawach o te przestępstwa oraz wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości, na podstawie art. 13 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 390 z późn. zm.)

przekazuję następujące wytyczne:

1. W postępowaniu przygotowawczym prowadzonym o przestępstwa określone w art. 244 k.k. - w zakresie orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów - lub w art. 180a k.k. prokurator referent, któremu sprawa została przydzielona do prowadzenia lub nadzorowania, zobowiązany jest niezwłocznie dokonać - w oparciu dane zawarte w systemie PROK-SYS oraz dane otrzymane z systemów policyjnych - ustaleń, czy w stosunku do sprawcy tego przestępstwa prowadzone są inne postępowania o tego typu czyny zabronione, a jeżeli tak - dążyć do połączenia wszystkich tych postępowań w myśl zasady określonej w § 107 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 kwietnia 2016 roku - *Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych*

prokuratury (Dz. U. z 2025 r. poz. 753, dalej jako: *Regulamin*).

2. W sytuacji łączenia spraw należy kierować się wskazaniem ujętym w § 108 *Regulaminu*. Łączeniu podlegają wszystkie sprawy pozostające w toku, niezależnie od miejsca prowadzenia postępowań. Przy łączeniu spraw - szczególnie wieloosobowych i wielowątkowych, w których zarzut popełnienia przestępstwa z art. 244 k.k. lub z art. 180a k.k. jest jednym z wielu - należy brać pod uwagę względy ekonomiki procesowej. Natomiast w każdym przypadku należy rozważyć, czy i jak odrębne rozpoznanie spraw dotyczących przestępstw objętych wytycznymi wpłynie na realizację celów tych wytycznych, zwłaszcza w zakresie nieuchronności i adekwatności kary.
3. W toku postępowania należy dążyć do poczynienia wszechstronnych ustaleń dotyczących osoby sprawcy w aspekcie naruszania przez niego - tak przed popełnieniem objętego tym postępowaniem czynu, jak i następnie - przepisów o bezpieczeństwie w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, w tym uzyskując informacje z centralnej ewidencji kierowców oraz z prowadzonej przez Policję ewidencji kierujących pojazdami naruszających przepisy ruchu drogowego.
4. W przypadku konieczności pozyskania informacji co do właściwości i warunków osobistych oraz dotychczasowego sposobu życia oskarżonego, np. w aspekcie ewentualnego formułowania wniosku o zastosowanie środka probacyjnego lub wniosku w trybie art. 335 § 1 i 2 k.p.k. - o ile w okolicznościach danej sprawy nie jest to już obowiązkowe - należy rozważyć zarządzenie przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, o którym mowa w art. 214 § 1 k.p.k.
5. Do akt postępowań o przestępstwa objęte wytycznymi trzeba niezwłocznie dołączyć dotyczące sprawcy odpisy:
 - a) orzeczenia sądu o zakazie prowadzenia pojazdów lub decyzji właściwego organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami - których naruszenie spowodowało wyczerpanie znamion przestępstwa objętego

wytycznymi,

b) innych niż wskazane w lit. a. orzeczeń dokumentujących:

- skazanie za przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji określone w rozdziale XXI Kodeksu karnego oraz w art. 355 § 1 i § 2 k.k., a także za przestępstwo z art. 244 k.k. (jeżeli dotyczyło naruszenia zakazu prowadzenia pojazdów) – wraz z informacjami o obowiązywaniu orzeczonego nimi zakazu prowadzenia pojazdów oraz o odbywaniu kary pozbawienia wolności (jeżeli taki zakaz lub taka kara były orzeczone),
- ukaranie za wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji - wraz z informacją o obowiązywaniu orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów (jeżeli taki zakaz był orzeczony),

c) innych orzeczeń niż wskazane w lit. a i b, jeżeli orzeczono nimi kary pozbawienia wolności – wraz z informacją o okresach odbywania tych kar – z uwagi na treść art. 43 § 2a k.k.;

6. W postanowieniu o przedstawieniu zarzutów należy wymienić precyzyjnie wszystkie naruszone orzeczenia sądu o zakazie prowadzenia pojazdów oraz decyzje właściwego organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami. Jeżeli czyn sprawcy narusza równocześnie orzeczenie sądu o zakazie prowadzenia pojazdów oraz decyzję właściwego organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami, należy go zakwalifikować kumulatywnie z art. 244 k.k. oraz art. 180a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

7. Zważywszy na grożące sprawcy przestępstwa z art. 244 k.k. środki karne i kompensacyjne o charakterze majątkowym oraz przepadek należy każdorazowo rozważyć dokonanie zabezpieczenia majątkowego ich wykonania, które powinno być zasadą w sytuacji, gdy sprawca uprzednio orzeczonych względem niego kar i środków o charakterze majątkowym nie wykonał dobrowolnie.

8. W przypadku stosowania zabezpieczenia majątkowego na pojeździe, którym poruszał się sprawca przestępstwa objętego wytycznymi, w szczególności ze względu na grożący wypadek, o którym mowa w art. 44b § 1 k.k., sprawcy nie można uznawać za osobę godną zaufania w rozumieniu art. 228 § 1 k.p.k.
9. W sprawach objętych wytycznymi prokurator sporządzający akt oskarżenia albo zatwierdzający akt oskarżenia sporządzony przez Policję opracowuje wniosek o wymiar kary, obejmujący nie tylko karę *sensu stricto*, lecz także inne dolegliwości, jakie winny wiązać się dla sprawcy z przypisaniem mu popełnienia objętego aktem oskarżenia przestępstwa, tj. odpowiednio i zgodnie z zachodzącymi *in concreto* podstawami prawnymi i faktycznymi do ich wymierzenia (zasądzenia): środki karne, wypadek i środki kompensacyjne, koszty postępowania (dalej jako: wniosek o wymiar kary). Wniosek ten powinien być zamieszczony w aktach podręcznych przed skierowaniem sprawy do sądu.
10. Przy formułowaniu wniosku o wymiar kary, uwzględniając dyrektywy ujęte w przepisach art. 53 k.k., należy w sposób szczególny zwracać uwagę na stopień społecznej szkodliwości czynu, motywację sprawcy przejawiającego swoim zachowaniem rażąco brak poszanowania dla porządku prawnego, a także częstotliwość jego czynów godzących w porządek prawny w ogólności oraz w szczególności, tj. w bezpieczeństwo w komunikacji, uwzględniając przy tym aspekty prewencji ogólnej i indywidualnej, które powinny kształtować z jednej strony - brak społecznej akceptacji dla tego typu zachowań, a z drugiej, czyli po stronie tak tego konkretnego sprawcy, jak i innych, potencjalnych sprawców - uzasadnioną i realną obawę nieuchronnej, a równocześnie surowej represji karnej.
11. Przy wyborze rodzaju kary rozumianej jako całokształt dolegliwości, które powinny spotkać sprawcę uznanego za winnego popełnienia przestępstwa, należy kierować się jej efektywnością w zakresie prewencji indywidualnej, mając na względzie jego sytuację osobistą, rodzinną i majątkową oraz możliwość skutecznego zapobieżenia ponownemu popełnieniu przez niego przestępstwa objętego wytycznymi.

12. Wniosek o orzeczenie innej kary niż kara pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania może zostać złożony tylko wyjątkowo i każdorazowo z załączanym do akt podręcznych pisemnym uzasadnieniem wskazującym na nadzwyczajne okoliczności sprawy, które za takim ukształtowaniem tej kary przemawiają, jeżeli sprawca przestępstwa objętego wytycznymi naruszył zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych:

- a) orzeczony względem niego dożywotnio,
- b) wynikający z więcej niż jednego orzeczenia sądowego,
- c) będąc uprzednio prawomocnie skazanym za przestępstwo z art. 244 k.k.

13. Wniosek o wymiar kary w sytuacji popełnienia przestępstwa z art. 244 k.k. dotyczącego naruszenia zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w zbiegu kumulatywnym z innym niż występki z art. 180a k.k. przestępstwem przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, w tym z art. 355 § 1 lub § 2 k.k., powinien co do zasady obejmować wniosek o wymierzenie kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. W razie odstąpienia od sformułowania takiego wniosku wymagane jest sporządzenie uzasadnienia, o którym mowa w pkt. 14.

14. Prawidłowość wniosku o wymiar kary w kontekście niniejszych wytycznych każdorazowo ocenia prokurator bezpośrednio przełożony, który przed skierowaniem sprawy do sądu potwierdza to stosowną adnotacją w aktach podręcznych. Prokurator bezpośrednio przełożony dokonuje też ostatecznej oceny wydanego następnie w sprawie przez sąd orzeczenia.

15. Zaakceptowanie przez prokuratora wniosku podejrzanego o wydanie na podstawie art. 335 § 1 albo § 2 k.p.k. na posiedzeniu wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z nim kar lub innych środków, a także sformułowanie wniosku o zastosowanie środka probacyjnego powinno zostać poprzedzone osobistym przesłuchaniem podejrzanego przez prokuratora, pozwalającym na poczynienie rzetelnych ustaleń co do postawy podejrzanego, jego motywacji oraz

właściwości i warunków osobistych, albowiem ustalenia te mają istotne znaczenie dla dokonania prawidłowej oceny w zakresie przestrzegania przez oskarżonego porządku prawnego, w tym w jej aspekcie prognostycznym.

16. Od osobistego przesłuchania można na zasadzie wyjątku odstąpić, jeżeli w materiale dowodowym okoliczności, o których mowa pkt. 17, zostały w sposób wyczerpujący i nie budzący wątpliwości wyjaśnione i udokumentowane. W takiej sytuacji prokurator bierze jednak udział w posiedzeniu sądu wyznaczonym w szczególności na podstawie art. 339 § 1 pkt 2, 3 i 3a k.p.k. lub w rozprawie.
17. Kierując do sądu akt oskarżenia przeciwko sprawcy przestępstwa objętego wytycznymi, prokurator powinien ustalić, czy przeciwko tej samej osobie przed tym samym (a w miarę możliwości także innym) sądem toczy się inne postępowanie o przestępstwo z art. 244 k.k. (w zakresie naruszenia zakazu prowadzenia pojazdów) lub z art. 180a k.k. (ewentualnie w zbiegu z in.) i w sytuacji, gdy postępowanie takie pozostaje w toku, a jego etap pozwala na objęcie nim - bez szkody dla jego dynamiki - także czynu (-ów) z wnoszonego aktu oskarżenia - złożyć do sądu wniosek o połączenie tych spraw.
18. Z zastrzeżeniem pkt. 18, w sprawach o przestępstwa objęte wytycznymi, w których postępowanie przygotowawcze zakończyło się w formie dochodzenia, prokurator bierze udział w rozprawie głównej, chyba że w ocenie jego i jego bezpośrednio przełożonego cele niniejszych wytycznych zostaną zrealizowane bez konieczności takiego udziału, co potwierdzają stosownym, podpisanym przez obydwu z nich zapiskiem w aktach podręcznych sprawy.
19. Wyrok nakazowy wydany w sprawach objętych wytycznymi należy poddać szczególnie wnikliwej ocenie, zwłaszcza pod kątem jego zgodności w realiach konkretnej sprawy z dyrektywami wymiaru kary określonymi w art. 53 k.k.
20. Prokurator wnosi sprzeciw od wyroku nakazowego lub apelację od wyroku wydanego w sprawie o przestępstwo objęte wytycznymi, jeżeli zachodzą

przyczyny odwoławcze, w tym gdy wyrok ten w zakresie wymiaru lub ukształtowania kary *sensu largo*, nie realizuje w stosunku do oskarżonego celów prewencyjnych, zwłaszcza gdy opiera się na przyjęciu błędnej prognozy kryminologicznej.

21. Jeżeli wobec oskarżonego o przestępstwo z art. 244 k.k. sąd wymierzył z zastosowaniem art. 37a § 1 k.k. zamiast kary pozbawienia wolności karę ograniczenia wolności albo karę grzywny, odstąpienie od sprzeciwu lub apelacji na niekorzyść oskarżonego może mieć miejsce jedynie wyjątkowo i to w sytuacji, gdy orzeczona kara w połączeniu z równocześnie orzeczoną karą, środkiem kompensacyjnym lub przepadkiem jest na tyle dotkliwa dla oskarżonego, że stwarza gwarancje przestrzegania przez niego porządku prawnego, a przede wszystkim zapobieżenia popełnieniu przez niego występku z art. 244 k.k. i przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji.

22. W postępowaniach wykonawczych dotyczących skazanych za przestępstwa objęte wytycznymi prokuratorzy bezpośrednio przełożeni czuwają nad prawidłowością rozstrzygnięć sądu, zwłaszcza w przedmiocie wykonywania orzeczonych kar i środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów (zarządzenie wykonania kary, skrócenie kary, odroczenie jej wykonania, zarządzenie przerwy w odbywaniu kary, warunkowe przedterminowe zwolnienie i jego odwołanie, ustalenie warunków odbywania kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, umorzenie grzywny lub rozłożenie jej na raty, uznanie zakazu prowadzenia pojazdów za wykonany na podstawie art. 84 § 1 lub § 2a k.k., ustalenie sposobu wykonywania zakazu prowadzenia pojazdów, o którym mowa w art. 182a § 1 i 3 k.k.w.), dokonując oceny wydanych we wskazanym zakresie orzeczeń oraz zapewniając – jeżeli uznają to za konieczne dla realizacji celów niniejszych wytycznych – udział prokuratora w posiedzeniach sądu w tych sprawach oraz sporządzenie środków zaskarżenia orzeczeń, które niweczą cele wytycznych i co do których zachodzą przyczyny odwoławcze.

23. Prokuratorzy prowadzący lub nadzorujący postępowania przygotowawcze o przestępstwa objęte wytycznymi, w razie stwierdzenia, że sprawca był uprzednio skazany za co najmniej jedno z tych przestępstw lub za inne przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, powinni ustalić, czy i w jaki sposób wykonywane są względem niego orzeczone kary i środki karne i w sytuacji, gdy korzysta on z dobrodziejstwa środków probacyjnych, wykonywania kary w systemie dozoru elektronicznego, odroczenia wykonania kary, przerwy w karze lub sposobu wykonywania zakazu prowadzenia pojazdów, o którym mowa w art. 182a § 1 k.k.w. – podjąć działania zmierzające w szczególności odpowiednio do:

- zarządzenia wykonania kary,
- odwołania: warunkowego zwolnienia, odroczenia wykonania kary lub przerwy w wykonywaniu kary,
- uchylecia zezwolenia na odbywanie kary w systemie dozoru elektronicznego,
- uchylecia sposobu wykonywania zakazu prowadzenia pojazdów w postaci, o której mowa w 182a § 1 k.k.w., na podstawie art. 182a § 3 k.k.w.

24. Nie należy zapominać, że niebagatelną rolę w zakresie prewencji ogólnej, polegającej z jednej strony na wzmacnianiu poczucia obowiązywania norm prawnych i konieczności ich przestrzegania oraz hierarchii wartości społecznych, a z drugiej - na zniechęcaniu do popełniania przestępstw, a więc oddziaływaniu na sferę woluntarywną potencjalnych sprawców czynów zabronionych, ma właściwa polityka informacyjna prokuratury, w tym także w zakresie zdarzeń, których dotyczą niniejsze wytyczne. Dlatego też konieczna jest dbałość o to, aby w środkach masowego przekazu - w szczególności w odniesieniu do tego typu czynów pozostających w zainteresowaniu opinii publicznej lub ją bulwersujących - pojawiały się rzetelne informacje zarówno o ewentualnym zatrzymaniu sprawców takich przestępstw, zastosowanych wobec nich środkach zapobiegawczych, jak i o grożących, a następnie orzeczonych karach, środkach karnych, kompensacyjnych i

przepadku - z każdorazowym przypominaniem o obowiązujących w tym obszarze przepisach prawa.

25. Przełożeni prokuratorów prowadzących lub nadzorujących postępowania przygotowawcze w sprawach o przestępstwa z art. 244 k.k. (które dotyczą naruszenia zakazu prowadzenia pojazdów) i z art. 180a k.k. obowiązani są do dołożenia szczególnej staranności w zakresie nadzorowania realizacji niniejszych wytycznych.
26. Prokurator okręgowy w trybie § 78 ust. 1 pkt 3 *Regulaminu* w pierwszym kwartale każdego roku zarządza lustrację spraw o przestępstwa objęte wytycznymi w celu zbadania realizacji niniejszych wytycznych i w terminie do 31 maja przekazuje jej wyniki Dyrektorowi Departamentu Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Krajowej, który z kolei przedstawia Prokuratorowi Krajowemu i Prokuratorowi Generalnemu zbiorczą informację o wynikach lustracji przeprowadzonych we wszystkich okręgach ze wskazaniem najczęściej powtarzających się nieprawidłowości w tym obszarze oraz ze sformułowaniem propozycji zaleceń mających na celu ich wyeliminowanie.
27. Wytyczne wchodzi w życie z dniem podpisania.

PROKURATOR GENERALNY

Waldemar Żurek
